

ההסתדרות הכללית החדשה
רשות השיפוט הארצית

תיק 59/05
7965

בפני עו"ד ד"ר נתן ברון, ראש המותב

בענין

קיבוץ גדות

ע"י ב"כ עו"ד עומר כהן ואח', נשר

התובע [והנתבע שכנגד]

-נגד-

גב' שמחה אדוריאן

ע"י ב"כ עו"ד אורי גלבע ואח', ירושלים

הנתבעת [והתובעת שכנגד]

החלטה

הערות מקדימות

1. בפתח הדברים יש להדגיש את הידוע היטב לצדדים ובאי-כוחם: הליך זה מתנהל כבוררות ולא כהליך משפטי רגיל בבית משפט, ולכן אין הבורר כבול בדיני הראיות בניחול הדיון ובמתן ההחלטה.
2. לפנינו מחלוקת בין התובע, קיבוץ גדות, לבין הנתבעת גב' שמחה אדוריאן, שעזבה את הקיבוץ לאחר שהיתה חברה בו במשך שנים רבות. המחלוקת היא אך ורק על ענינים כספיים, אך בתוך עמנו אנו יושבים, ומוכרת לנו עוצמת הרגשות המעורבים בהתרחשות כזו. ברצוני לציין כי שני הצדדים נהגו לכל אורך הבוררות בהגינות ובכבוד זה לזה, דבר שהקל על הדיון ועל בירור הענין.
3. לצערי, הצדדים לא נענו להצעותי לסיים את הפרשה במהלך של פשרה. במיוחד עלי לציין את אכזבתי לאחר הישיבה המיוחדת (ללא פרוטוקול) שזימנתי באופן חריג לאחר הגשת הסיכומים על מנת להפציר בצדדים, לאור מה שהתברר במהלך הדיון לפני, להגיע להסכם ביניהם. מאחר שנסיון זה לא עלה יפה, עלי להחליט בנוגע לטענות ולתביעות הצדדים.

מסגרת הדיון

4. במסגרת הדיון הוגשה תביעה מטעם התובע, כתב הגנה מטעם הנתבעת, כתב תביעה שכנגד מטעם הנתבעת וכתב הגנה שכנגד מטעם התובע.
5. מכתבי הטענות הללו התבררו העובדות הבאות שאינן במחלוקת בין הצדדים:
6. התובע, קיבוץ גדות הוא אגודה שיתופית, רשומה כדן אצל רשם האגודות השיתופיות. להלן "התובע".

7. הנתבעת, גבי שמחה אדוריאן, נולדה ב-12.5.1951. להלן "הנתבעת".
8. הנתבעת הגיעה לקיבוץ כמורה חיילת בשנת 1971. מ-1974 היתה לחברה בתובע, וחברותה בו נמשכה (תחילה כמועמדת ולאחר מכן כחברה) מ-17.5.1974 עד 22.8.2004 (שלושים שנה, 3 חודשים ו-5 ימים).
9. כל הייה הבוגרים, משנת 1971 ועד היום, עובדת הנתבעת בתחום ההוראה והחינוך, במסגרת משרד החינוך ומוסדות אחרים.
10. תחילה, משנת 1971 עד שנת 1990 עבדה הנתבעת בגן הילדים ולאחר מכן בבית הספר בקיבוץ גדות.
11. משנת 1990 עבדה הנתבעת במכללת תל-חי, והעסקתה שם הסתיימה ב-22.8.2003.
12. בכל תקופת חברותה בקיבוץ המשכורת שהגיעה לה עבור עבודתה במוסדות החינוך השונים בהם עבדה, הועברה במישרין לחשבון התובע, כמקובל לגבי "עובדי חוץ" בתנועה הקיבוצית.
13. בכל תקופת חברותה בקיבוץ, קיבלה הנתבעת את כל הזכויות הרגילות המגיעות לחבר קיבוץ, כגון שירותים, דיור, מזון, הקצבה לחשבון אישי וכדומה.

התביעה

14. בכתב התביעה, בכתב ההגנה שכנגד ובסיכומים העלה התובע את התביעות הבאות:
15. התובע דורש מן הנתבעת להחזיר או להעביר לו סכומים שונים שלטענתו נמצאים בידי הנתבעת או הוצאו על ידה ללא אישור, וזאת בהתאם לתקנון ההתאגדות של הקיבוץ (להלן "תקנון הקיבוץ", נספח ד' לכתב התביעה). תקנון זה קובע בין השאר (סעיף 4): "כל חבר קיבוץ ... מוסר לקיבוץ את כל ההכנסות והנכסים הנמצאים ברשותו או המגיעים לידי מכל מקור שהוא...". ואלה התביעות העיקריות:
16. קרן השתלמות: כאשר עבדה הנתבעת במכללת תל-חי הופקדו עבורה סכומים בקרן השתלמות, והנתבעת קיבלה לידיה סכומים אלה, אשר לטענת התובע ערכם כיום הוא 77.435 ש"ח (סעיף 134 לסיכומי התובע). התובע טוען כי בהתאם לתקנון הקיבוץ על הנתבעת להחזיר לתובע סכום זה.
17. פיצוי פיטורין: כאשר פוטרה הנתבעת מעבודתה במכללת תל חי, קיבלה לטענת התובע (סעיף 137 לסיכומי התובע) פיצויי פיטורין שערכם ליום עזיבת הקיבוץ 60.466 ש"ח. התובע טוען כי בהתאם לתקנון הקיבוץ על הנתבעת להחזיר לתובע סכום זה.
18. הוצאות בכרטיס אשראי של הקיבוץ: לטענת התובע (סעיף 7 לכתב התביעה) בשנת 2003—2004 היתה הנתבעת בחופשה מיוחדת, ובתקופה זו ביצעה התובעת רכישות שונות בכרטיס אשראי של התובע, וזאת ללא אישור של התובע. הצדדים הגיעו להסכם בענין זה, לפיו הנתבעת חייבת לתובע בסעיף זה 51.000 ש"ח.
19. חברותה של הנתבעת בקיבוץ פסקה ב-22.8.2004, ועומדים לזכותה לטענת התובע "דמי עזיבה" בסך 80.292 ₪. סכום זה לא שולם לנתבעת בשל זרישת התובע מן הנתבעת לשלם לו את הסכומים הנתבעים על ידו.

20. סיכום כל הסכומים אשר התובע דורש מן הנתבעת, המופיעים בסעיפים 17, 18, 19, להחלטה זו, מגיע ל- 188.901 ש"ח. סכום זה, בניכוי דמי העזיבה המגיעים לנתבעת (סעיף 20 לעיל), מגיע ל- 108.629 ש"ח. זה, למעשה, הסכום שהתובע דורש מן הנתבעת.

ההגנה

21. בכתב ההגנה, בכתב התביעה שכנגד ובסיכומים העלתה הנתבעת את הטענות הבאות:
22. קורן ההשתלמות: הנתבעת טוענת כי קרן ההשתלמות שייכת לה ונועדה אך ורק לקידומה האישי מבחינה מקצועית ולהשבחת יכולותיה בתחום החינוך. על כן אין עליה חובה להעביר סכומים המגיעים לה מקרן ההשתלמות לתובע.
23. פיצוי פיטורין: הנתבעת טוענת כי כאשר פוטרה מעבודתה במכללת תל-חי קיבלה כפיצוי פיטורין, אחרי ניכוי מס הכנסה, סך של 49.908 ₪ בלבד. גם בענין זה, לטענתה, פיצויי הפיטורין מגיעים לה אישית ואין עליה חובה להעבירם לקיבוץ.
24. דמי עזיבה: הנתבעת טוענת כי חישוב דמי העזיבה על ידי התובע אינו נכון, ומגיע לה לפי חישובה סכום של 181.137 ₪.
25. בנוסף מעלה הנתבעת שורה של תביעות מצידה:

א. בניגוד למקובל לגבי עובדי חינוך, היוצאים לשבתון אחת ל-7 שנים, יצאה הנתבעת רק פעם אחת (ב-1979) לשבתון בכל שנות חברותה בתובע ועבודתה בתחום החינוך. לכן מגיעים לה לטענתה סכומים שונים בגין ענין זה.

ב. הנתבעת טוענת כי במהלך חברותה בתובע מימנה בעצמה קורסים שונים ללימודים והעשרה עצמית (סעיף 5.ד. לכתב ההגנה) בסכום כולל של כ- 43.000 ₪, בעוד שעלות זאת היתה צריכה להיות על התובע

ג. כתוצאה מטעות קיבל הקיבוץ ממכללת תל-חי שכר בגובה 2.974 שהגיע לנתבעת בשל שהותה בחופשה מהקיבוץ באותה עת.

ד. הנתבעת טוענת כי מגיע לה פדיון 128 ימי חופשה ששולמו לקיבוץ עבורה, בסכום כולל של 34.666 ₪.

26. שאלת הפנסיה: מעבר לתביעות אלה העלתה הנתבעת שורה של טענות נגד ההתנהלות הכספית והציבורית של התובע בקשר לנושא הפנסיה:

א. הנתבעת טענה כי התובע נקט בשיטה פסולה: למרות שהיתה עובדת מן המניין במשרד החינוך במשך שנים רבות, התובע כלל לא רשם אותה כעובדת והעדיף לרשום רוב הזמן במקומה עובדות אחרות, וותיקות יותר, שמשכורתן – ומכאן ההכנסה לקיבוץ – היתה גבוהה יותר מאשר זו של הנתבעת, שהיתה אז צעירה ומשכורתה נמוכה יחסית.

ב. כתוצאה ממדיניות זו, טוענת הנתבעת, נפגעו זכויות הפנסיה שלה, והיא לא היתה רשומה בצורה נכונה בחשבונות הפנסיה של משרד

החינוך, ולטענתה היא רשומה כעובדת משרד החינוך רק לגבי 5.9 שנים, ולא לגבי כל 19 השנים בהן עבדה כעובדת הוראה במסגרת הקיבוץ (אישור הקיבוץ מיום 2 בנובמבר 2001, נספח ד' לסיכומי הנתבעת).

ג. על כן טוענת הנתבעת כי על התובע להשלים עבורה את זכויות הפנסיה לכלל 19 השנים בהן עבדה במשרד החינוך.

סיכומים והחלטות:

27. כל הסכומים הם נומינליים ליום עריכת החישובים ויש לערוך את ההתאמות הנדרשות בהתאם לעליית המדד.

28. כרטיס אשראי: בהתאם להסכם בין הצדדים על הנתבעת להחזיר לתובע סכום של 51.000 שהוציאה תוך שימוש בכרטיס אשראי של הקיבוץ.

29. דמי עזיבה: לפי כל החשבונות אשר הוצגו ופורטו בהליכים לפני, אני קובע כי דמי העזיבה המגיעים לנתבעת, ואשר על הקיבוץ לשלם לה, הם בסכום של 80.292 ש"ח.

30. פיצוי פיטורין: למרות שהתרשמתי מן העדויות, כי בקיבוץ התובע לא היתה אחידות בטיפול בנושא זה לגבי חברים שונים – אני מקבל את עמדת הקיבוץ, וקובע כי פיצויי פיטורין נופלים במסגרת הסכומים שחבר קיבוץ חייב למסור לקיבוץ, ועל כן הנתבעת תחזיר לתובע את הסכומים שקיבלה כפיצויי פיטורין ממכללת תל-חי - סכום נומינלי של 49.908 ש"ח.

31. קרן השתלמות: גם כאן התרשמתי שלא היתה אחידות בטיפול בנושא זה. אבל בניגוד לפיצויי הפיטורין אני קובע כי הנתבעת אינה חייבת להחזיר לתובע את הסכום שקיבלה מקרן ההשתלמות. וזאת משום שקרן ההשתלמות נועדה לשפר את יכולותיה ואת השכלתה של הנתבעת. אך, לעומת חברי קיבוץ אחרים שהיו עובדי הוראה – הנתבעת לא זכתה לשבתונים כמקובל אצל עובדי הוראה. כמו כן מימנה מכיסה קורסים והשתלמויות במהלך השנים.

32. אני דוחה את תביעת הנתבעת לפיה על הקיבוץ לשלם לה את הסכומים הכלולים בסעיפים 26 ג' (טעות בחישוב) ו-26 ד' (ימי חופשה) להחלטה זו.

33. פנסיה: זה הענין החמור והרציני ביותר שהתברר בדיון שהתנהל לפני:

א. הוכח ללא ספק, שבקיבוץ גדות היה נוהג לרשום כעובדי הוראה במשרד החינוך אנשים שמשכורתם – בגלל גילם והוותק שלהם – היתה גבוהה מו המשכורת שהיתה צריכה להיות משולמת לנתבעת, שהיתה אז צעירה וללא וותק מספיק.

ב. טענות אלה נתמכו על ידי עדויות שהושמעו במסגרת ההליך שהתנהל לפני. התובע כלל לא התכחש לכך, וב"כ התובע אף אמר במפורש בסעיף 91 לסיכומיו: "מטבע הדברים מובן כי הקיבוץ רשם את העובדים הוותיקים ועתידי הזכויות ולא את הצעירים שבהם ועניין זה היה ידוע ומוכר למשרד החינוך". [ההדגשה הוספה]

ג. אודה ולא אבוש, כי הופתעתי ואף נדהמתי לשמוע את העדויות בענין זה ולקרוא את ההסבר הזה של נציג התובע. אני סבור שהתנהגות הקיבוץ בנושא זה לא היתה ראוייה, בלשון המעטה.

ד. אם אכן משרד החינוך היה שותף ל"הסדר" זה, כי אז לפנינו גם התנהגות שלטונית בעייתית ביותר.

ה. לעצם הענין, בשל כך נוצר מצב שמתוך 19 שנות עבודתה בהוראה במסגרת קיבוץ גדות – נרשמו לזכותה רק 5.9 שנות עבודה.

ו. ברור שכתוצאה מכך נגרם לנתבעת נזק חמור ביותר, כי כך נפגעו זכויות שונות שלה, ובעיקר זכויות הפנסיה שלה.

ז. התנהגות זו של התובע נראית לי חמורה ביותר במישור הציבורי, מאחר שיש כאן חשש להטעייה במטרת לקבל סכומים בדרך לא ראוייה מן הקופה הציבורית (משרד החינוך). בסיומם של כל ההליכים אחליט כיצד עלי לנהוג בהקשר לגופים ומוסדות שאינם צד להליך זה.

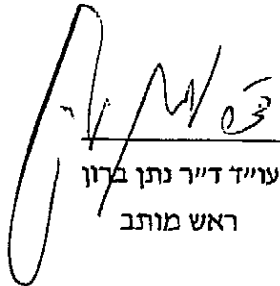
ח. אני קובע, שהקיבוץ חייב לגרום, על ידי תשלומים מתאימים, לידי כך שלנתבעת תשולם פנסיה עבור 19 שנים ולא עבור 5.9 שנים בלבד. המשכורת הקובעת לחישוב הפנסיה תהיה משכורת של עובד הוראה עם 19 שנות וותק בהוראה, בהתאם לדרגה המתאימה לעובד הוראה המקביל לנתבעת באשר להשכלתה, מצבה המשפחתי וכו'.

34. ראיות שהוצגו באיחור: לאחר שהסתיימה מסכת הראיות בהליך זה, ביקש התובע לצרף ראיה נוספת, מסמך המכונה "תקנון עובדי חוץ". עיינתי במסמך, ועלי לציין, כי מן העדויות ששמעתי בהליך זה, ניתן להגיע למסקנה שכבודם של תקנונים במקומם מונח, אך "בשטח", הדברים אינם מתבצעים לעתים בדיוק בהתאם לתקנון זה או אחר. על כן, לא היה במסמך זה כדי לתרום במידה משמעותית לשינוי כלשהו בהחלטותי דלעיל.

35. אני מורה לשני הצדדים להגיע להסכם ביניהם בקשר לחישוב כל הסכומים המוזכרים בהחלטתי, ולדרך התשלום שלהם, תוך 21 יום ממועד מתן החלטה זו. אם לא יגיעו הצדדים להסכם כאמור – יגיש לי כל צד את חישוביו בענין זה תוך 30 יום ממתן החלטה זו, ואני אחליט בענין זה.

36. הוצאות ושכ"ט עו"ד: בהתחשב בנסיבות המקרה והעניין ישלם התובע לנתבעת סך של 25.000 ש"ח הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

ניתן היום, 11 בחודש יולי 2007.

עו"ד ד"ר נתן ברון
ראש מותב

